

Sygn. akt I Ca 195/13

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Andrzej Kordowski (spr.)
Sędziowie:	Włodzimierz Wójcicki Wiesława Kozikowska
Protokolant:	Beata Jagielska

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2013 r. w Łomży

na rozprawie

sprawy z wniosku T. D.

z udziałem J. D.

o podział majątku

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Zambrowie I Wydział Cywilny

z dnia 4 czerwca 2013 r., sygn. akt I Ns 24/12

postanawia

I. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie IV w ten sposób, że kwotę 17.298,11 (siedemnaście tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt osiem złotych 11/100) złotych zamienić na kwotę 21.114,31 (dwadzieścia jeden tysięcy sto czternaście złotych 31/100) złotych;

II. w pozostałym zakresie apelację oddalić;

III. koszty procesu za instancje odwoławczą wzajemnie znieść.

I Ca 195/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni T. D. wystąpiła z wnioskiem o podział majątku wspólnego zgromadzonego w trakcie małżeństwa z J. D., w skład którego wchodzi: nieruchomości gruntowe położone w R. oznaczone jako działki o nr (...) o łącznej powierzchni 2,23 ha (dla których prowadzona jest księga wieczysta nr (...)) oraz nr (...) o powierzchni 0,11 ha, która

jest zabudowana domem i budynkami gospodarczymi (dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...)), lokal mieszkalny oznaczony nr (...), położony w W. przy ul. (...), o powierzchni 37,60 m², wraz z przynależnym boksem i piwnicą oraz udziałem w gruncie (dla którego prowadzona jest księga wieczysta nr (...)), a ponadto ruchomości stanowiące wyposażenie budynku mieszkalnego położonego w R. (zarówno znajdujące się w posiadaniu uczestnika - pkt c1 wniosku, jak i wnioskodawczyni - pkt c2 wniosku) oraz udział w wysokości 1/2 we współwłasności ciągnika rolniczego U. C-360 (k. 2-7, 54-55). Wskazując na powyższe składniki majątku wniosła o podział majątku wspólnego w ten sposób, aby przyznać jej nieruchomości lokalową położoną w W. oraz rogówkę i fotel znajdujące się w jej posiadaniu (pkt c2 wniosku), natomiast zabudowaną nieruchomość nr (...) wraz z wyposażeniem (pkt c1 wniosku), nieruchomość nr (...) i udział we współwłasności ciągnika rolniczego przyznać uczestnikowi, a ponadto dokonać fizycznego podziału nieruchomości nr (...) i (...) poprzez wyodrębnienie z nich nowych działek o równym areale po 1,035 ha i przyznanie po jednej z nich na rzecz każdego z uczestników. Jednocześnie wniosła o rozliczenie równowartości kwoty 32.000 USD, która wchodziła do majątku wspólnego, a została rozdysponowana wyłącznie przez uczestnika oraz wierzytelności pieniężnych w kwocie 50.000 zł z tytułu sprzedaży przez uczestnika w dniu 8 września 2005 r. samochodu marki J. (...) i w kwocie 32.000 zł z tytułu sprzedaży przez uczestnika drugiego z samochodów marki J. (...) o nr rej. (...). W toku postępowania wskazała, że dodatkowo w skład majątku wspólnego wchodzi samochód osobowy marki A. (...) o nr rej. (...) (k. 64 odw.) oraz ruchomości wskazane i opisane szczegółowo przez biegłego z zakresu wyceny ruchomości M. O. w częściach I, II i IV opinii (k. 309 odw.), a także domagała się rozliczenia równowartości oszczędności w kwocie 5.000 USD, którą uczestnik przywiózł z U.S.A w październiku 2010 r. (k. 330 odw.). Uczestnik J. D. poparł wniosek co do zasady i sposobu podziału majątku w naturze, przy czym według niego przy zastosowanym sposobie podziału zbędne będzie orzekanie o dopłatach, a także zakwestionował zaproponowaną przez wnioskodawczynię wycenę poszczególnych składników tego majątku. Dodatkowo wskazał, że w skład majątku wspólnego wchodzi również rzeczy zabrane przez wnioskodawczynię z wspólnego domu, tj. złote i srebrne precjoza, serwis obiadowy z porcelany, pralka automatyczna, 6 krzeseł, 4 obrazy, encyklopedie i inne książki, fotel, kamera i 20 nr wysezonowanych desek, które to rzeczy zostały następnie wskazane i opisane w opinii biegłego z zakresu wyceny ruchomości w częściach I, II i III. Ponadto podał, że kwoty wskazane przez wnioskodawczynię do rozliczenia nie mogą być przedmiotem rozstrzygania w niniejszej sprawie, gdyż zostały zużyte przez niego jeszcze przed rozwiązaniem małżeństwa (k. 49). W toku postępowania uczestnik ponadto wniósł o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym w proporcjach: 1/3 udziału wnioskodawczyni i 2/3 udziału uczestnika (k. 62), a także zgłosił do rozliczenia nakłady poczynione z majątku osobistego na majątek wspólny, w postaci materiałów budowlanych na budowę domu i budynku gospodarczego darowanych przez jego ojca i rodzeństwo (k. 314). Ponadto w toku sprawy wnioskodawczyni i uczestnik zgodnie wnieśli o zaliczenie w skład majątku wspólnego ruchomości stanowiących wyposażenie lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w W. przy ul. (...), w postaci: wersalki, szafy 2-drzwiowej z dostawką, łóżka, szafek kuchennych i lodówki oraz zgodnie oszacowali łączną wartość tych rzeczy na kwotę 5.000 zł (k. 310 odw.). Jednocześnie uczestnik wniósł o rozliczenie pożytków pobranych przez wnioskodawczynię z tytułu wynajmu powyższego lokalu, z których nie rozliczyła się mężem (k. 62 odw.), z kolei wnioskodawczyni wniosła o rozliczenie wydatków, które poniosła w związku z utrzymaniem przedmiotowego mieszkania, tj. z tytułu opłat czynszowych, składek na fundusz remontowy i podatku od nieruchomości i od uzyskanego dochodu (k. 309 odw.). Postanowieniem z dnia 4 czerwca 2013 r. w sprawie I Ns 24/12 Sąd Rejonowy w Zambrowie ustalił skład majątku wspólnego T. D. i J. D. dokonał podziału ich majątku wspólnego i zasądził od J. D. na rzecz T. D. kwotę 17.298.11 zł (siedemnaście tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt osiem i 11/100 złotych) tytułem dopłaty płatnej w terminie 6 (sześciu) miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w terminie płatności. Sąd Rejonowy ustalił, że T. D. i J. D. zawarli związek małżeński w dniu 22 października 1977 r., który został rozwiązany przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 23 sierpnia 2011 r., wydanym w sprawie sygn. akt I C 376/11. Powyższy wyrok uprawomocnił się w dniu 14 września 2011 r. (akta Sądu Okręgowego w Łomży sygn. akt I C 376/11 - k. 18) i z tą też datą doszło do ustania wspólności ustawowej pomiędzy małżonkami. W trakcie trwania związku małżonkowie nie zawierali między sobą żadnych umów majątkowych rozszerzających lub ograniczających wspólność majątkową i przez cały czas trwania związku małżeńskiego pozostawali w ustroju wspólności ustawowej. Już w trakcie trwania małżeństwa T. D. i J. D. nabyli na podstawie umowy sprzedaży z dnia 1 kwietnia 1985 r. własność nieruchomości oznaczonej nr (...), o powierzchni 0,1128 ha, położonej przy ul. (...) w R. (dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...)). Nieruchomość ta zabudowana jest budynkiem mieszkalnym, w którym mieszka obecnie J. D. oraz budynkami gospodarczymi. Z kolei

na podstawie umowy sprzedaży z dnia 2 czerwca 1986 r. małżonkowie nabyli własność nieruchomości oznaczonych nr (...), nr (...) i nr (...), o łącznej powierzchni 2,23 ha, położonych w R. (dla których prowadzona jest księga wieczysta nr (...)). W 1990 r. J. D. wyjechał do Niemiec w celach zarobkowych, gdzie przebywał około 8 lat. Wcześniej w kraju pracował jako murarz i w tym zawodzie również był zatrudniony za granicą. W tym czasie J. D. łożył na potrzeby i utrzymanie rodziny, zaś T. D. opiekowała się ich małoletnimi dziećmi W. (ur. (...)) i M. (ur. (...)), a ponadto pracowała w Banku Spółdzielczym w R., gdzie była zatrudniona od 1974 r. Po powrocie do kraju, w styczniu 1998 r. J. D. nabył do majątku wspólnego ciągnik rolniczy marki U. (...) (prod. 1981 r.) o nr silnika (...), a następnie wraz z żoną nieformalną umową darowizny przekazali udział w wysokości 1/2 części na rzecz swojego syna W. D. i w związku z tym ciągnik został zarejestrowany na współwłasność J. D. i W. D. w równych udziałach po 1/2 części. W grudniu 1998 r. J. D. wyjechał do U.S.A. w celach zarobkowych, gdzie przebywał do sierpnia 2005 r.. Pracował tam przy robotach budowlanych jako murarz. W tym czasie przysyłał zarobione pieniądze rodzinie, z których T. D. poczyniła oszczędności m.in. na zakup mieszkania w W. oraz zakup mieszkania dla syna. Na podstawie umowy sprzedaży z dnia 15 września 2003 r., sporządzonej w formie aktu notarialnego sporządzonego przed notariusz I. U.. T. D. nabyła do majątku wspólnego lokal stanowiący odrębną własność oznaczony nr 12, znajdujący się w budynku położonym przy ul. (...) w W.. W 2005 r. małżonkowie postanowili, że J. D. wróci do kraju. Jeszcze przed powrotem przelał on wszystkie swoje oszczędności na rachunek bankowy syna W. D., zaś w czerwcu 2005 r. wysłał mu dwa uszkodzone samochody marki J. (...) (prod. 2004 r.). Jeden z pojazdów został zbity przez J. D. niebawem po przybyciu do kraju na podstawie umowy z dnia 8 września 2005 r. w stanie uszkodzonym za kwotę 50.000 zł, natomiast drugi z samochodów został w wyremontowany, zarejestrowany i przez pewien czas korzystał z niego J. D.. Niebawem po powrocie J. D. do kraju pomiędzy nim a żoną T. D. i W. D. doszło do poważnej kłótni, na skutek której żona i syn wyprowadzili się ze wspólnego domu stron. W tym czasie doszło do faktycznej separacji małżonków. We wrześniu 2005 r. W. D. przelał powrotnie na rachunek ojca J. D. jego oszczędności zgromadzone w U.S.A. w kwocie 32.000 USD. W kwietniu 2006 r. J. D. sprzedał używany przez niego samochód marki J. (...) o nr rej. (...) i ponownie wyjechał do U.S.A., gdzie przebywał do dnia 3 października 2010 r. Wyjazd nie był legalny (bez wizy) i uczestnik dostał się do U.S.A. przez granicę z Meksykiem. W związku z tą podróżą poniósł znaczne nakłady finansowe. W trakcie drugiej wizyty w U.S.A. pracował tam już jedynie dorywczo i utrzymywał się głównie ze zgromadzonych wcześniej oszczędności. Po wyjeździe męża za granicę w kwietniu 2006 r. T. D. wrócił do wspólnego domu w R., gdzie mieszkała aż do jego powrotu w październiku 2010 r.. W tym czasie małżonkowie nie utrzymywali już żadnych wzajemnych relacji i zarządzali oddzielnie majątkiem, którym dysponowali, nie dzieląc się dochodami uzyskiwanymi z tego tytułu. Po powrocie do kraju w październiku 2010 r. J. D. nabył do majątku wspólnego samochód osobowy marki A. (...), który użytkuje do chwili obecnej. Sąd Rejonowy uznał, że żądanie uczestnika o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym było całkowicie niezasadne. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie potwierdził zdaniem Sądu nawet w najmniejszym stopniu, żeby postępowanie T. D. było nieprawidłowe i polegało na rażącym lub uporczywym nieprzyczynianiu się do zwiększania majątku wspólnego (pomimo posiadanych przez niego możliwości zdrowotnych i zarobkowych) albo też na rażącym i odbiegającym od obiektywnych wzorców braku staranności o zachowanie istniejącej już substancji majątku wspólnego. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy uwzględnił stanowisko stron o podział majątku wspólnego przez jego podział fizyczny i dokonał tego w sposób opisany w sentencji postanowienia. W kwestii rozliczenia kwot uzyskanych przez uczestnika postępowania z tytułu sprzedaży samochodów, Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że żądanie wnioskodawczyni rozliczenie wierzytelności w kwocie 50.000 zł oraz 32.000 zł z tytułu sprzedaży przez uczestnika dwóch samochodów marki J. (...) było niezasadne. Sąd I instancji zaznaczył, że zgłoszona kwota 32.000 USD istniała we wrześniu 2005 r., zaś wierzytelności ze sprzedaży samochodów zostały uzyskane we wrześniu 2005 r. i kwietniu 2006 r., a zatem do czasu ustania małżeństwa stron minął okres ponad 5 lat. Wprawdzie powyższe środki pieniężne zostały zużyte na zaspokojenie wyłącznie potrzeb uczestnika (co zostało przez niego przyznane), tym niemniej w ocenie Sądu potrzeby te były obiektywnie usprawiedliwione jego sytuacją osobistą w jakiej się znalazł i dlatego też nie podlegają rozliczeniu w niniejszej sprawie. Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła wnioskodawczyni. Zarzuciła mu: - sprzeczność ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, wynikające z naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie, w zakresie nie rozliczenia kwoty 50 000 zł oraz 32 000 zł. z tytułu sprzedaży przez uczestnika postępowania samochodów osobowych m-ki J. (...), wynikające z przyjęcia przez Sąd, iż kwoty te zostały zużyte przez uczestnika postępowania na obiektywnie usprawiedliwione potrzeby, związane z sytuacją osobistą uczestnika postępowania, podczas gdy ustalenie

takie jest sprzeczne ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym tj. z wyjaśnieniami samego uczestnika postępowania (art. 229 k.p.c.), który na rozprawie w dn. 29.III.2012r., stwierdził, że kwoty te „rozprowadził na siebie” i „nie dzielił się z nimi z żoną”, zaś wyjazd do USA w 2006r. i utrzymanie zostało sfinansowane z kwoty 32 000 \$ USD, które wcześniej zarobił w USA, a nie jak przyjął Sąd z kwoty pochodzącej ze sprzedaży samochodów, a także błędne ustalenie, że kwota 82 000 zł ze sprzedaży aut, została przeznaczona przez uczestnika postępowania, na utrzymanie w USA, albowiem z jego wyjaśnień wynika, iż w tym czasie zarabkował finansowo, zarabiając ok. 100 dolarów dziennie, pracując jeden, dwa razy w tygodniu co pozwalało mu na opłatę mieszkania, zakup jedzenia i odłożenie niewielkich kwot, zaś w późniejszym czasie pracował w magazynie, za co otrzymywał 100 dolarów dziennie, co wyklucza ustalenie Sądu I instancji, o trudnej sytuacji życiowej i osobistej, usprawiedliwiającej wydatkowanie 82 000 zł (poza 32 000 \$ USD) podczas jego pobytu w USA, tym bardziej, iż uczestnik postępowania, nie wykazał dowodowo, że kwoty te zostały „rozprowadzone” na usprawiedliwione potrzeby; - zarzut obrazy prawa materialnego - art. 207 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 46 k.r.i o. poprzez jego błędne zastosowanie, w zakresie sposobu rozliczenia pożytku z tytułu czynszu za wynajem mieszkania w W.. co miało wpływ na treść orzeczenia, w zakresie wysokości dopłaty zasądzonej od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni. Wskazując na powyższe, wnioskodawczyni wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia, w pkt. IV, poprzez zasądzenie od J. D. na rzecz T. D. kwoty 62 114, 31 zł, tytułem dopłaty płatnej w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności. Ewentualnie o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia co do kosztów procesu; **Sąd Okręgowy zważył co następuje:** Apelacja zasługiwała na częściowe uwzględnienie. Skarżący trafnie podniósł w apelacji, że Sąd Rejonowy dopuścił się błędu w zakresie sposobu rozliczenia pożytku z tytułu czynszu za wynajem mieszkania w W. w okresie od daty uprawomocnienia się wyroku rozwodowego do daty orzekania, polegającego na przyjęciu iż cała kwota w wysokości 7.632,39 zł (stanowiąca różnicę pomiędzy wysokością osiągniętego czynszu – 21.000 zł a wydatkami wnioskodawczyni, związanymi z utrzymaniem – 13.367,61 zł) powinna pomniejszać wysokość zasądzonej na jej rzecz dopłaty. Jak wynika z art. 207 kc w zw. z art. 1035 kc i art. 46 krio pożytki i inne przychody z majątku wspólnego przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów. Z uwagi na równość udziałów, kwota z tytułu dopłat winna zostać pomniejszona o połowę, tj. o kwotę 3.816,20 zł. Słusznie zatem skarżący wskazuje, że właśnie ta kwota jako pożytek nierozliczony, winna pomniejszać dopłatę przyznaną wnioskodawczyni, z tytułu podziału w naturze. Uwzględniając powyższe, Sąd Okręgowy dokonał korekty kwoty zasądzonej w punkcie IV zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że kwotę 17.298,11 zł podwyższył do kwoty 21.114,31 zł, o czym orzekł w punkcie I sentencji postanowienia. Brak było natomiast podstaw do zakwestionowania ustaleń faktycznych dotyczących nie rozliczenia przez Sąd I instancji kwoty 50.000 zł oraz kwoty 32.000 zł z tytułu sprzedaży przez uczestnika postępowania samochodów osobowych m-ki J. (...), czego domagał się skarżący formułując zarzut sprzeczności ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. W doktrynie przyjmuje się, że sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego zachodzi wtedy, gdy powstaje dysharmonia między materiałem zgromadzonym w sprawie a konkluzją, do jakiej sąd dochodzi na podstawie tego materiału. O takiej sprzeczności można mówić wówczas, gdy z treści dowodu wynika coś innego niż przyjął sąd; gdy – wbrew obowiązkowi oceny całokształtu okoliczności sprawy – niektórych dowodów nie uwzględniono przy ocenie; gdy sąd przyjął pewne fakty za ustalone, mimo że nie zostały one w ogóle lub nie były dostatecznie potwierdzone; gdy sąd uznał pewne fakty za nieudowodnione, mimo że były ku temu podstawy; ocena materiału dowodowego koliduje z zasadami doświadczenia życiowego lub regułami logicznego wnioskowania, tzn. doszło do wyprowadzenia logicznie błędnych wniosków z ustalonych przez sąd okoliczności. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie rozliczając kwot z tytułu sprzedaży samochodów przez uczestnika postępowania słusznie uznał, że uzyskane w ten sposób środki pieniężne zostały zużyte na zaspokojenie wyłącznie potrzeb uczestnika (co zostało przez niego przyznane) i potrzeby te były usprawiedliwione jego ówczesną sytuacją a mianowicie faktem, że od września 2005 r. do kwietnia 2006 tj. wyjazdu do USA w ogóle nie pracował. W Stanach Zjednoczonych zaś z uwagi na stan zdrowia pracował jedynie dorywczo i utrzymywał się dzięki poczynionym wcześniej oszczędnościom, z tych oszczędności też opłacił podróż do Stanów Zjednoczonych. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego, zasadnym było uznanie, że kwoty z tytułu sprzedaży samochodów nie podlegały rozliczeniu albowiem zostały spożytkowane na usprawiedliwione utrzymanie uczestnika postępowania. Odmienne twierdzenia skarżącego stanowią wyłącznie dowolną polemikę z tym ustaleniem. Powyższa polemika nie mogła jednak prowadzić do zmiany stanowiska. Skarżący nie wykazał, jakich uchybień w

świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego dopuścił się Sąd Rejonowy. Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy uznał apelację w tym zakresie za bezzasadną i na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. orzekł w tej części o jej oddaleniu (pkt II sentencji orzeczenia). O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. (pkt III sentencji orzeczenia).